AUTIZMO BRUOŽAI

SVARBIAUSIAS AUTISTO BRUOŽAS – SUNKUS BENDRAVIMAS

Sugebantys kalbėti vaikai autistai dažniausiai turi echolaliją (žodžių ir frazių, kurias pasako kiti žmonės kartojimas), dažnai kalba apie tą patį vėl ir vėl, ir nesupranta, kad to klausytis kitam žmogui jau atsibodo. Jie neskiria, nereaguoja į skirtingą toną, į veido išraišką. Autistai susiduria su balso kontrolės problemomis (kalba arba labai tyliai, monotoniškai, arba labai garsiai), jiems sunku suvokti perkeltinę prasmę, sąvokas.

ELGESIO SUTRIKIMAI

- **Nesidomi kitais žmonėmis, jų interesais,** todėl autistai neturi draugų.
- **Būdingi ypatingi savo elgesio ritualai.** Jie susikoncentravę į elgesio pasikartojimus (tiek teigiamus, tiek neigiamus),
- **Domisi tik viena kokia sritimi** (pvz.: traukinių tvarkaraščiais ir pan.).
- **Autistas neprovokuoja situacijų**, tačiau nesuprasdamas priimtinų elgesio taisyklių, tiesiog elgiasi kitaip.

VAIZDUOTĖS SUTRIKIMAI ir JUTIMAI

- **Būdinga paprasta, stereotipinė veikla** (nuolat atlieka tą pačią veiklą), neturi kūrybinių ir vaizduotės gebėjimų.
- **Nesupranta visumos** (pvz.: mato aplink medžius, tačiau nesuvokia, kad tai – miškas), nesuvokia dviprasmiškų situacijų.
- **Jautrūs kvapams, garsams, šviesai** (per stiprus garsas, per ryžki šviesa, aštrus kvapas veikia autistišką vaiką skirtingai, tačiau visada sukelia tam tikrą emocinę reakciją (pvz.: per ryžki šviesa gali iššaukti pykčio priepuolį ar pan.).

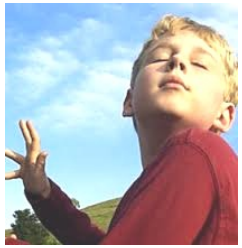

NAUDOTA LITERATŪRA

1. R.Ivoškuvienė, J.Balčiūnienė. Autistiškų vaikų ugdymas. - Šiaulių universiteto leidykla, 2002.

2. Metodinės rekomendacijos mokytojams ir švietimo pagalbos teikėjams.—SPPC pedagogikos ir psichologijos centras, 2011.

3. T.Attwood. Aspergerio sindromas: išsamus vadovas.—Margi raštai, 2013.

PATARIMAI PEDAGOGUI

Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija

Autistiškų vaikų ugdymas

Parengė specialioji pedagogė
Gitana Mockuvienė

PAGRINDINĖS UGDYMO STRATEGIJOS

Ugdant autistiškus vaikus tradiciniai ugdymo metodai netinka, būtina pritaikyti ugdymo programas ir aplinką.

- Prieš pateikiant instrukciją, siekti užmegzti su vaiku kontaktą.
- Nurodymai turi būti aiškūs ir trumpi.
- Neduoti užduočių, kurios vaikui yra per lengvos, nes tai skatina nuobodulį ir mažina motyvaciją. Stengtis duoti tokią užduotį, kad mokinys ją įveiktų ir pajustų sėkmę.
- Tvirtai laikytis numatytų elgesio taisyklių.
- Būtina skatinti už bet kokios veiklos atlikimą. Žodiniai paskatinimai turi būti trumpi.
- Ugdymosi aplinka turi būti apgalvota ir tinkamai pritaikyta. Turi turėti konkrečią vietą mokymuisi, poilsiui, užėjus priepoliui. Šiems vaikams negalima kaitalioti vietos klasėje.
- Sudaryti tvarkaraštį, t.y. numatyti veiklos etapus, ką ir po ko turi daryti.

NURODYMAI PRATYBOMS

Pedagoginio proceso sėkmė labai priklauso nuo pasirengimo pamokai.

- Apgalvoti kiekvienos pamokos turinį ir tikslus.
- Pritaikyti pamokos turinį mokinio gebėjimams.
- Kelti minimalų kiekį uždavinių ir stengtis juos įgyvendinti;.
- Įvertinti mokinio pasiruošimą pamokai, ar turi reikiamas priemones.
- Numatyti darbo būdus.
- Numatyti, kas gali sektis geriau, kas prasčiau.
- Reikalauti užduotį atlikti iki galo, tinkamai.
- Iš anksto susiformuluoti nurodymus.
- Nuosekliai pereiti nuo vienos veiklos prie kitos.
- Ramiai reaguoti į išpuolius.
- Nesivadovauti tik žinomais metodiniais nurodymais, ieškoti alternatyvių, tinkamų mokiniui.
- Vadovauti vaiko elgesiui.
- Prognozuoti elgesį.
- Kūrybiškai teikti užduotis.

PATARIMAI MOKYTOJAMS

- Mokinys turi turėti nuolatinę savo vietą.
- Įgūdžius formuokite paeiliui po vieną.
- Kiekvieną kartą į vaiką kreipkitės vardu; jie gali nesuprasti, kad sąvoka ,,visi" taikoma ir jam.
- Mokykite atpažinti ir suprasti kitų žmonių elgesį, emocijas ir kūno kalbą.
- Nesitikėkite akių kontakto.
- Stenkitės, kad žodinės instrukcijos būtų trumpos ir paprastos.
- Nustatykite aiškias elgesio ribas.
- Pokyčiams, naujiems dalykams ruoškite mokinį iš anksto.
- Palaikykite ryšį su tėvais.
- **Autistai visada turi suvokti ir vizualiai matyti:**
    1. **Ką reikės daryti?**
    2. **Kur reikės daryti?**
    3. **Kiek ilgai reikės daryti?**
    4. **Kas vyks po to?**